
Alumna: Alba Busquets Martín

Tutor o tutora: pendent

À la recherche du meilleur système éducatif

Presentació

Vaig triar aquest tema perquè penso que el sistema educatiu espanyol té veritables mancances i, per intentar esbrinar com podríem millorar-lo, vaig voler estudiar el sistema del nostre país veí. El principal objectiu del treball era veure si aquest sistema és realment millor que l'espanyol i podem intentar aprendre'n. És evident que estic molt interessada en l'educació i sobretot en la comparació de diferents sistemes educatius, i és per això que voldria estudiar per ser professora.

Metodologia

Aquest treball va ser començat durant el mes de febrer de 2019 i el vaig acabar durant el mes de gener de 2020. En tot aquest temps he pogut contactar amb moltes persones que m'han ajudat a aconseguir la informació necessària per acabar el treball. Sense dubte ells han estat la font més important d'aquest projecte. En primer lloc vaig contactar amb Mauro Carlos Moschetti, professor de la Facultat d'Educació de la Universitat Autònoma de Barcelona, concretament de l'assignatura d'educació comparada, que consisteix a comparar diferents aspectes de diversos sistemes educatius del món. Després d'aquesta entrevista, vaig poder fer-ne una altra a Anna Vidal, psicòloga de la meua escola, Vedruna Vall de Terrassa. Ella em va aportar in-

formació sobre el tractament dels alumnes amb baixes capacitats i amb altes capacitats a Espanya. Posteriorment vaig fer una entrevista a Patrice Meslard, el director d'un institut de França, el Lycée Jean Aicard de Hyères, amb qui vaig parlar del sistema educatiu francès en general. Finalment, vaig tenir una entrevista amb Lidia Crespo, la directora dels estudis espanyols al Lycée Français de Barcelone. D'altra banda també vaig elaborar dues enquestes, una que feia referència al sistema educatiu espanyol i una altra que tractava sobre el sistema educatiu francès. Aquestes van ser contestades per alguns alumnes i professors de cada país.

A més, vaig utilitzar altres fonts, com llibres i documents escrits o informació extreta d'internet.

Cos del treball

El meu treball s'anomena «À la recherche du meilleur système éducatif» (A la recerca del millor sistema educatiu) i consisteix en una comparació entre el sistema educatiu francès i el sistema educatiu espanyol.

Abans de començar el treball, la meua idea principal era fer una comparació a escala general, tractant els dos aspectes com dues unitats. Després d'haver tingut una interessantíssima entrevista amb Mauro Carlos Moschetti, qui em va afirmar que comparar els dos sistemes en general seria molt complicat, em vaig adonar que calia fer un canvi al replantejament del treball. És per això que vaig decidir triar set aspectes de cada sistema per comparar-los: l'estructura dels cursos escolars, el tractament dels alumnes amb altes capacitats i amb baixes capacitats, l'organització del calendari escolar, la metodologia d'ensenyament utilitzada, les diferències en l'àmbit socioeconòmic, les xifres de fracàs i d'èxit escolar i el nivell de satisfacció dels ciutadans envers el sistema. Com podeu veure, vaig triar alguns aspectes que fan referència a l'àmbit acadèmic i altres aspectes que es refereixen a l'àmbit social. Després d'haver analitzat tots aquests aspectes, vaig decidir que per a cada punt triaria un sistema entre els dos (aquell que segons el meu punt de vista fos millor), i vaig resumir aquestes conclusions en una taula. Un altre dels objectius del meu treball era crear un sistema educatiu propi a partir d'aquests dos sistemes, així que vaig agafar aquesta taula amb les meves pròpies conclusions i vaig elaborar la meua proposta de sistema educatiu a partir dels aspectes que havia escollit anteriorment. La meua idea principal era poder crear un sistema que pogués ser aplicat als dos països al mateix temps en la realitat, però gràcies a aquesta entrevista que he mencionat anteriorment amb M. Moschetti vaig poder veure que això era impossible. Aquests dos països, encara que siguin molt propers, viuen en contextos molt diferents, així que necessiten un sistema propi que es pugui adaptar a cada circumstància. De tota manera, vaig reunir aquestes bones característiques de cada sistema. En primer lloc, vaig analitzar cada aspecte per poder extreure'n conclusions. El pri-

mer punt, com ja he dit, era l'estructura dels cursos escolars de cada sistema. Vaig poder verificar que tant França com Espanya tenen una organització dels cursos molt similar, encara que hi ha una petita diferència: a França, els alumnes que tenen una edat d'entre 11 i 12 anys (normalment) comencen l'educació secundària, el «collège», mentre que els alumnes espanyols són encara al darrer curs de l'educació primària. Vaig veure que els continguts a estudiar són veritablement semblants i que la metodologia utilitzada és la de l'escola primària, però els alumnes francesos tenen l'oportunitat d'anar un any abans a l'edifici on faran la seva etapa secundària. D'aquesta manera ells poden adaptar-se al nou espai durant aquest curs, i quan tenen l'edat d'entre 12 i 13 anys poden adaptar-se a la nova metodologia de classes de l'educació secundària. Podem dir, doncs, que el procés d'adaptació és més lent, i per tant segurament és més efectiu. A més, els alumnes francesos acaben l'etapa secundària a l'edat de 14 o 15 anys, un altre cop un any abans que a Espanya. Ells comencen llavors el «lycée», la darrera etapa escolar abans d'anar a la universitat, i ho fan amb un primer curs obligatori, però que té continguts adaptats a cada alumne seguint ja la metodologia del batxillerat. D'aquesta manera, cada alumne pot «degustar» el batxillerat i decidir si vol seguir aquests estudis o prefereix abandonar-los. Per tot això, des del meu punt de vista aquestes diferències són un avantatge en el sistema francès, i per això penso que aquesta estructura és millor que l'estructura espanyola.

A continuació, vaig estudiar el tractament dels alumnes amb altes capacitats i amb baixes capacitats. Primerament em vaig focalitzar en Espanya. Podem dir que en aquest país no hi ha un programa clar per tractar aquests alumnes tal com ells ho necessitarien, perquè els professors no tenen la formació per fer-ho. Tot i així, és veritat que els professionals de l'educació, la psicologia i la pedagogia estan estudiant nous mètodes per millorar les condicions d'aquests alumnes, així que podem dir que hi ha una intenció de canvi. Per contra, podem veure que a França els tractaments tampoc no són els més indicats, però de fet no hi ha cap intenció de fer canvis en el sistema, ja que la importància donada a aquest aspecte és molt menor. És per això que vaig preferir triar el tractament dels alumnes amb baixes capacitats i amb altes capacitats del sistema educatiu espanyol, tot i que és important dir que no és el millor, actualment.

En tercer lloc parlaré del calendari escolar. Nosaltres ja coneixem el calendari escolar d'Espanya, les vacances del qual són de tres mesos a l'estiu i un mes repartit al llarg del curs aproximadament (Nadal, Setmana Santa, etc). Podem veure que aquestes vacances estan col·locades en funció de les festes del calendari catòlic, malgrat que Espanya sigui un país laic. Pel que fa a les vacances a França, aquestes són de dos mesos durant l'estiu i dos mesos al llarg del curs aproximadament. Aquestes vacances no corresponen a cap calendari religiós. A més, els alumnes tenen més

descans durant el curs, quan estan treballant, cosa que és molt positiva per a la seva salut. Des del meu punt de vista, aquesta manera d'organitzar el calendari és millor per a la salut dels alumnes.

Després d'això passarem a la metodologia d'ensenyament utilitzada en cada país. Després d'haver fet recerca pel que fa a aquest tema vaig poder veure que, si comparaven les dues metodologies, l'espanyola estava orientada molt sovint a la memorització dels conceptes. És una manera de funcionar que ha estat present durant tota la història de l'ensenyament aquí a Espanya, encara que actualment està canviant. Cada cop hi ha més pedagogs i professors espanyols que estan a favor de l'argumentació i contra la memorització. Aquestes persones tenen la intenció de canviar aquesta metodologia que sempre s'havia utilitzat. Pel que fa a la metodologia francesa, vaig arribar a la conclusió que aquesta estava basada històricament en l'argumentació com a eina per arribar a la comprensió total i a l'aprenentatge d'un concepte. És per això que aquest sistema està actualment molt més desenvolupat que l'espanyol en aquest aspecte i per tant, segons el meu punt de vista, és millor. Crec que la metodologia d'ensenyament francesa és una de les claus del sistema educatiu d'aquest país, i per aquesta raó vaig decidir triar-la.

El cinquè aspecte que m'agradaria comentar és aquell que fa referència a les diferències de l'educació en l'àmbit socioeconòmic. Penso que aquest punt és molt important perquè personalment crec que l'escola és avui en dia la base de la nostra societat, i tant la societat francesa com la societat espanyola són molt heterogènies. Podem concloure, doncs, que aquests dos sistemes educatius que estem estudiant són molt heterogenis. Per comparar aquest aspecte, començaré per Espanya. Hem de saber que vivim en el país que té la setena taxa de pobresa més alta d'Europa, i per tant hem de valorar positivament que la taxa d'escolarització en edat primària sigui tan alta: un 99,5 % el 2015. Per contra, hem de saber que hi ha molta segregació entre l'escola pública, l'escola concertada i l'escola privada, és a dir, que encara hem de millorar molt en aquest aspecte. D'altra banda, França és el país amb la taxa de pobresa més baixa de tot Europa. En canvi, la taxa d'escolarització en edat primària era d'un 99,44 % el 2014. Encara que aquesta també és molt alta, la taxa d'escolarització espanyola és més alta, i per tant això vol dir que França té més recursos, però Espanya els sap aprofitar millor. A més, el primer país utilitza també el sistema de l'escola pública i l'escola privada (tot i que no hi ha escola concertada), i en aquest hi ha encara més segregació que a Espanya, fins i tot dins del sector de l'escola pública. És per això que vaig decidir triar el sistema espanyol en aquest aspecte.

A continuació us parlaré sobre el fracàs i l'èxit escolar. En primer lloc, m'agradaria definir el concepte de *fracàs escolar*, que fa referència a l'abandonament escolar precoç. Hi ha molts tipus de fracàs escolar, però concretament vaig analitzar aquell de les persones d'entre 18 i 24 anys que només tenen el diploma de l'educació se-

cundària o que no tenen ni tan sols aquest. Respecte al sistema educatiu espanyol, hem de saber que vivim en el país amb la taxa més alta de fracàs escolar d'Europa. En canvi, el sistema educatiu francès ocupa la posició número 15 en aquest rànquing europeu, i la seva taxa és més baixa que la mitjana europea. És per això que, tot i que aquestes xifres no són triades, sinó els resultats de la tria, França és millor en aquest punt.

Per acabar vaig analitzar el nivell de satisfacció dels professors i alumnes a cadascun dels dos països. Per fer-ho vaig utilitzar les dues enquestes que he mencionat anteriorment. Encara que vaig fer moltes preguntes, penso que la més important és «Quina nota posaries al vostre sistema educatiu (entre l'1 i el 10)?». Els resultats van ser els següents: la mitjana del sistema educatiu francès va ser de 6,63 i la mitjana del sistema educatiu espanyol va ser de 5,14. Podem veure, doncs, que els ciutadans francesos en general estan més satisfets amb el seu sistema educatiu, encara que la xifra no sigui gaire alta.

Conclusions

En conclusió, després d'haver analitzat tots aquests aspectes podem dir que el sistema educatiu francès disposa d'un millor sistema d'aprenentatge, és a dir, pel que fa a l'àmbit acadèmic; però el sistema educatiu espanyol aporta més homogeneïtat i més igualtat d'oportunitats (tot i que aquest és un sistema encara molt heterogeni). Podem veure que els sistemes de cada país tenen els seus avantatges i els seus inconvenients, i per tant és molt difícil triar entre un dels dos. De totes maneres, gràcies a aquest treball m'he adonat de dues coses que m'han sorprès molt. En primer lloc, que l'educació d'un país no és tan fàcil de millorar com a vegades tendim a pensar. Un sistema educatiu depèn de molts aspectes que sovint no tenim en compte quan el critiquem. En segon lloc, que el sistema té moltes coses positives i que és molt millor del que generalment es pensa.
